

กวด. 2%
วันที่ 23 พ.ค. 68
เวลา 9.00

ส่ง : กวด.
รับที่ : ๘830/68
22 ม.ค. 2568 เวลา 18.27 น.

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๑๐๐๓.๕/๑๕๕

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงพญาไท เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๒๒ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง การนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช”
เพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. รายงานการประชุมคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘
 ๒. เอกสารนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช” เพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก
 ๓. รายงานข้อมูลการคาดการณ์ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่ แหล่งมรดกโลกและผลการศึกษาความคุ้มค่าหรือประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากการขึ้นทะเบียนมรดกโลก
 ๔. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๗/๑๔ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๘
 ๕. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต ๑๐๐๔/๑๖๔ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๘

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง การนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช” เพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก มาเพื่อคณะกรรมการพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะกรรมการได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ (๗)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะกรรมการ

การนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช” เพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกเป็นการดำเนินการตามพันธกรณีในอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก และตามแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก (Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention) ซึ่งก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายระหว่างประเทศ จึงจำเป็นต้องนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการ

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เอกสารนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมหรือทางธรรมชาติเพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก จะต้องจัดส่งให้ศูนย์มรดกโลก กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส ภายในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ของทุกปี เพื่อเข้าวาระรอบการพิจารณาขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกของคณะกรรมการมรดกโลก ดังนั้น เพื่อให้เอกสารนำเสนอ (Nomination Dossier) วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก สามารถดำเนินการได้ทันภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ จึงจำเป็นต้องนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาภายในวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๘

๓. สาระสำคัญ

๓.๑ คณะกรรมการมรดกโลก ในการประชุมสมัยสามัญ ครั้งที่ ๓๗ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๖ ณ กรุงพนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา วาระการประชุมที่ 37COM 8A การรับรองแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติในบัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก และคณะกรรมการมรดกโลกมีมติรับรอง "วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช" ในบัญชีรายชื่อเบื้องต้นของศูนย์มรดกโลก

๓.๒ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๖ ในการนำเสนอพื้นที่เพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกในครั้งต่อไป ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำผลการศึกษาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมเกี่ยวกับความคุ้มค่าหรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก รวมทั้งให้จัดทำข้อมูลการคาดการณ์ผลกระทบจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่แหล่งมรดกโลกที่อาจเกิดขึ้น เพื่อเสนอเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในคราวเดียวกัน

๓.๓ คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๘ พิจารณาวาระการประชุมที่ ๔ การนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม "วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช" เพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ โดยมีมติ ดังนี้

(๑) เห็นชอบ (ร่าง) เอกสารการนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม "วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช" เพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก ตามความเห็นของคณะอนุกรรมการมรดกโลกทางวัฒนธรรม

(๒) มอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประสานกรมศิลปากร ดำเนินการนำเสนอ (ร่าง) เอกสารที่ได้ดำเนินการปรับแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

(๓) กรณีที่ศูนย์มรดกโลกมีความเห็นต่อความครบถ้วนสมบูรณ์ (Complete) ของเอกสารนำเสนอเป็นมรดกโลก และมีข้อเสนอแนะในการปรับแก้ไขเอกสารโดยไม่กระทบต่อสาระสำคัญของเอกสารนำเสนอฯ โดยหากกรมศิลปากรพิจารณาแล้วไม่กระทบต่อสาระสำคัญของเอกสารนำเสนอฯ ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เห็นควรให้กรมศิลปากรดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเอกสารดังกล่าวตามความเห็นของศูนย์มรดกโลก โดยพิจารณาร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก่อนนำเสนอเอกสารดังกล่าวต่อคณะอนุกรรมการมรดกโลกทางวัฒนธรรม และคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและนำเรียนคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ ก่อนจัดส่งให้ศูนย์มรดกโลก ตามรอบการจัดส่งภายในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ต่อไป

๓.๔ สาระสำคัญของเอกสารนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม "วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช" เพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ สรุปได้ ดังนี้

(๑) ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ภาควิชาสังคมศาสตร์ ผู้เตรียมการเสนอ ชื่อ ที่อยู่ สถาบัน/หน่วยงาน วันที่เสนอ อีเมล โทรสาร และโทรศัพท์ ซึ่งจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นหน่วยงานนำเสนอเพื่อขอขึ้นทะเบียนมรดกโลก

(๒) ข้อมูลแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย ชื่อของพื้นที่ จังหวัด พิกัดทางภูมิศาสตร์ โดยอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

(๓) ข้อมูล ...

(๓) ข้อมูลคุณลักษณะ : พื้นที่นำเสนอวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัด นครศรีธรรมราช เป็นแหล่งมรดกวัฒนธรรมแบบเดี่ยว ครอบคลุมพื้นที่ ๕.๓๕๖ เฮกตาร์ (๓๔ ไร่ ๒ งาน ๖๔.๕๖ ตารางวา)

(๔) เหตุผลที่สมควรได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารเป็นแหล่งมรดกวัฒนธรรมที่แสดงถึงการแลกเปลี่ยน วัฒนธรรมทางศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู พุทธศาสนาหายาน และพุทธศาสนาเถรวาท ในทางตอนใต้ของภูมิภาคเอเชีย ภาคพื้นสมุทรที่โดดเด่นที่สุด เป็นศาสนสถานที่ยังคงใช้งานมาอย่างต่อเนื่องราว ๑,๕๐๐ ปี เป็นศูนย์กลางของประเพณี ที่ยังคงดำรงอยู่ด้วยระบบความเชื่อที่หลากหลายและผสมผสานเป็นเอกลักษณ์ สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่ คักดิ์สิทธิ์กับชุมชนโดยรอบอย่างแน่นแฟ้นและเด่นชัด

(๕) เกณฑ์คุณค่าความโดดเด่นระดับสากลที่นำเสนอเพื่อขอรับการขึ้นทะเบียน เป็นแหล่งมรดกโลก จำนวน ๒ ข้อ ดังนี้

(๕.๑) เกณฑ์ข้อที่ ๒ วัดพระมหาธาตุแสดงให้เห็นถึงความหลากหลาย ทางศาสนา ความต่อเนื่องทางจิตวิญญาณ และองค์ประกอบสำคัญที่สะท้อนถึงอิทธิพลทางศาสนาและรูปแบบศิลปะ จากศาสนาฮินดู พุทธศาสนาหายาน และพุทธศาสนาเถรวาท ที่ได้รับการถ่ายทอดทั่วทั้งตอนใต้ของเอเชีย ภาคพื้นสมุทรมาเป็นเวลาประมาณ ๑,๕๐๐ ปี วัดพระมหาธาตุมีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่หลากหลายและทรงคุณค่า ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากแหล่งที่สำคัญในภูมิภาคนี้ เช่น ศิลปะปาละจากนาลันทา ศิลปะชวาภาคกลาง ศิลปะศรีลังกา และศิลปะมอญจากเมียนมาทางตอนใต้ จึงเป็นตัวอย่างของการแลกเปลี่ยนทางศาสนาและสถาปัตยกรรมในมวลมนุษย อย่างเป็นชัดเจน โดยรูปแบบสถาปัตยกรรม การปฏิบัติทางพุทธศาสนา และประเพณีที่ยังคงดำรงอยู่ของอารามแห่งนี้ ยังมีอิทธิพลอย่างมากต่อสถานที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย มาเลเซีย และประเทศอื่น ๆ อีกด้วย

(๕.๒) เกณฑ์ข้อที่ ๖ วัดพระมหาธาตุเป็นศูนย์กลางทางศาสนาของเมือง ที่สำคัญและเป็นศูนย์กลางของประเพณีที่ยังดำรงอยู่ด้วยระบบความเชื่อที่หลากหลาย ซึ่งได้ผสมผสานระหว่างความเชื่อ พื้นเมืองดั้งเดิม ความเชื่อในศาสนาฮินดู และพุทธศาสนาในกาลต่อมา ดังเห็นได้จากการบูชา การทำบุญ และประเพณี ประจำปี ลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์ของประเพณีที่ยังสืบทอดอยู่ในอารามแห่งนี้ เช่น พิธีแห่ผ้าขึ้นธาตุ การแสดงโนรา การบูชาบรรพบุรุษ พิธีพราหมณ์ งานศิลปะเฉพาะถิ่น และประเพณีท้องถิ่น ต่างสะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่าง สถานที่คักดิ์สิทธิ์แห่งนี้กับชุมชนรายรอบอย่างชัดเจน อีกทั้งเป็นแนวทางให้กับอารามและชุมชนอื่น ๆ บนคาบสมุทร ภาคใต้ของไทยและภูมิภาคอื่น ๆ ได้ปฏิบัติตามอีกด้วย

(๖) ความครบถ้วนสมบูรณ์

พื้นที่นำเสนอมีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของวัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร ซึ่งได้รับการประกาศขอบเขตที่ดินโบราณสถานทั้งพื้นที่ ประกอบด้วย เขตพุทธาวาส และเขตสังฆาวาส โดยมีพระบรมธาตุเจดีย์เป็นประธานของกลุ่มโบราณสถานภายในวัด อันเป็นคุณลักษณะของแหล่งมรดกวัฒนธรรม และสถานที่ประกอบพิธีกรรมและประเพณีทางพุทธศาสนาที่สืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน

(๗) ความเป็นของแท้ดั้งเดิม

วัดพระมหาธาตุยังคงรักษาความเป็นของแท้และดั้งเดิมอย่างสูงในด้านรูปแบบ วัสดุ ประเพณี ที่ตั้ง การใช้งาน และจิตวิญญาณ ซึ่งได้รวบรวมอิทธิพลทางสถาปัตยกรรมที่หลากหลายและเป็น แหล่งมรดกวัฒนธรรมที่ยังคงใช้งานต่อเนื่องยาวนานที่สุดในโลกพุทธศาสนาภาคพื้นสมุทร

(๘) การปกป้องคุ้มครองและบริหารจัดการ

การนำเสนอแหล่งวัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอ ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นหน่วยงานหลักในการปกป้องคุ้มครองและบริหารจัดการพื้นที่ ซึ่งมืองค์ประกอบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๘.๑) **พื้นที่นำเสนอ** มีอาณาเขตเท่ากับพื้นที่ของวัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นโบราณสถานที่ได้รับการปกป้องคุ้มครองภายใต้พระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานกำกับรับผิดชอบ ประกอบกับเป็นวัดในพุทธศาสนาสังกัดคณะสงฆ์ไทยที่มีการบริหารจัดการภายใต้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในการกำกับดูแลของ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี รวมถึงกฎกระทรวงการดูแลรักษาและจัดการ ศาสนสมบัติของวัด พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกาศคณะสงฆ์ เรื่อง ระเบียบควบคุมโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุภายในวัด ลงวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๓ และระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการจัดการที่ดินแทนวัด พ.ศ. ๒๕๖๗ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๗

(๘.๒) **พื้นที่กันชน** มีลักษณะเป็นชุมชนเมืองปัจจุบันซ้อนทับกับพื้นที่เมืองเก่า ดังนั้นในการปกป้องคุ้มครองและบริหารจัดการพื้นที่กันชนจึงต้องดำเนินการภายใต้หลักเกณฑ์ของกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครศรีธรรมราช พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศผังเมืองรวมเมืองนครศรีธรรมราช พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติ ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เทศบัญญัติเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เรื่อง กำหนดบริเวณ ห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทบริเวณพื้นที่เมืองเก่า ในเขตเทศบาล นครนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. ๒๕๖๓ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบสำนักงานรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุรักษ์และพัฒนา กรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกาศคณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า เรื่อง ประกาศเขตพื้นที่เมืองเก่านครศรีธรรมราช ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกาศเจ้าพนักงานจราจรทางบก จังหวัดนครศรีธรรมราช เรื่อง กำหนดถนนควบคุมจำกัดความเร็วในพื้นที่เทศบาลนครนครศรีธรรมราช ลงวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๔. **ประโยชน์และผลกระทบ**

กรมศิลปากรได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี หากได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจะไม่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในระยะยาว และมีผลดีต่อเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวของประเทศ รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์และความหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรม รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ ดังนี้

๔.๑ ข้อมูลการคาดการณ์ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่ แหล่งมรดกโลก

(๑) ผลกระทบเชิงบวก

(๑.๑) การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สถานะมรดกโลกช่วยยกระดับ ความสำคัญของการอนุรักษ์โบราณสถานอย่างเป็นระบบ โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้ ๑) การคุ้มครองมรดก ทางวัฒนธรรมทำให้มีมาตรการและนโยบายการอนุรักษ์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ๒) การสนับสนุน ด้านงบประมาณสามารถเข้าถึงแหล่งทุนจากองค์กรระหว่างประเทศเพื่อการฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งมรดกโลก ๓) มาตรฐานการอนุรักษ์สากล การได้รับการรับรองเป็นมรดกโลกทำให้ได้รับการสนับสนุนทางวิชาการ และงบประมาณจากองค์กรยูเนสโกเพื่อการบูรณะและอนุรักษ์ที่มีมาตรฐานสากล ช่วยป้องกันการชำรุดทรุด โทรมและธำรงรักษาคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และ ๔) การมีส่วนร่วมของชุมชน ช่วยกระตุ้นให้ชุมชนท้องถิ่น เกิดความตระหนักและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการถ่ายทอด องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับคนรุ่นใหม่

(๑.๒) การส่งเสริม ...

(๑.๒) การส่งเสริมการท่องเที่ยว ดังนี้ ๑) การดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่สนใจในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ทำให้เศรษฐกิจในท้องถิ่นเติบโต ๒) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ส่งผลให้เกิดการสร้างงานและโอกาสทางธุรกิจในพื้นที่ ๓) มูลค่าทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยวในพื้นที่เพิ่มขึ้น ประมาณ ๔๕ ล้านบาทต่อเดือน โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อาทิ โรงแรม ร้านอาหาร และสินค้าที่ระลึก

(๑.๓) ด้านเศรษฐกิจ การขึ้นทะเบียนมรดกโลกส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓๕ ภายหลังการขึ้นทะเบียนฯ ดังนี้ ๑) การส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น จะกระตุ้นการใช้จ่ายในธุรกิจต่าง ๆ เช่น ร้านอาหาร โรงแรม และร้านขายของที่ระลึก ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนในพื้นที่ ๒) การสร้างงาน โครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและการพัฒนามรดกโลก จะสร้างโอกาสในการจ้างงานให้กับชาวบ้านในพื้นที่ ๓) การสร้างรายได้ การจ้างงานในธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๕ ครอบคลุมธุรกิจโรงแรม ร้านอาหารและบริการท่องเที่ยว และ ๔) การกระจายรายได้สู่ชุมชน เกิดการสร้างอาชีพทางเลือกให้กับชุมชนท้องถิ่น อาทิ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น การผลิตสินค้าหัตถกรรม และบริการชุมชนรายได้ของชุมชนรอบวัดเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ๔๐,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือนต่อปี

(๑.๔) การศึกษาและการวิจัย เป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้และการวิจัย ดังนี้ ๑) โอกาสในการศึกษา ช่วยส่งเสริมการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ และสถาปัตยกรรมไทย โดยมีการสร้างหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกโลกในระดับต่าง ๆ ๒) การสนับสนุนงานวิจัย ช่วยเพิ่มโอกาสในการทำงานวิจัยทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ทั้งจากนักวิจัยในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับการอนุรักษ์และการบริหารจัดการมรดกโลก ๓) การส่งเสริมการวิจัยทางวัฒนธรรม งบประมาณสนับสนุนการวิจัยด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕๐ เกิดโครงการวิจัยร่วมระหว่างสถาบันการศึกษาและหน่วยงานท้องถิ่น และ ๔) การพัฒนาองค์ความรู้ เกิดการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระดับนานาชาติ นักวิชาการต่างประเทศให้ความสนใจศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของวัด

(๑.๕) สังคมและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้และการวิจัย พบประเด็นสำคัญ ดังนี้ ๑) การอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชน อาจนำมาซึ่งการพัฒนาชุมชนและการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจในมรดกทางวัฒนธรรมให้กับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว ๒) การพัฒนาโครงการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม การจัดการการท่องเที่ยวที่ดีจะช่วยลดผลกระทบจากการแออัด และการทำลายสิ่งแวดล้อม และ ๓) ผลกระทบทางสังคมและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การขึ้นทะเบียนมรดกโลกส่งผลให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความตระหนักในคุณค่าทางวัฒนธรรม โดยพบว่ามีการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งมรดกเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓๕ และยังก่อให้เกิดรายได้ทางเศรษฐกิจชุมชนผ่านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญ

(๑.๖) การศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการจัดการมรดกโลก ดังนี้ ๑) เกิดการศึกษาด้านการอนุรักษ์และการจัดการมรดกวัฒนธรรมและธรรมชาติ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ โดยระดับมหาวิทยาลัยจะมีการเปิดสอนหลักสูตรเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกโลก การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และการวิจัย และ ๒) การศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการจัดการมรดกโลกช่วยยกระดับมาตรฐานการอนุรักษ์และการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม โดยการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการบูรณะและอนุรักษ์เพิ่มขึ้น และมีผู้เชี่ยวชาญด้านการอนุรักษ์เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดูแลรักษา

(๑.๗) การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาและการท่องเที่ยว ดังนี้ ๑) การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว โดยนักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป สามารถเรียนรู้จากการเยี่ยมชมและศึกษามรดกโลกในประเทศไทย ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความรักในมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ และ ๒) การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาและการท่องเที่ยว การพัฒนาหลักสูตรและโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เน้นความยั่งยืน โดยมีการออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สร้างความเข้าใจทางวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยว ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๕ ในระยะเวลา ๒ ปี

(๑.๘) ส่งเสริมการวิจัยและการศึกษาในระดับนานาชาติ ดังนี้ ๑) ช่วยเสริมสร้างความสนใจจากนักวิจัยต่างชาติที่ต้องการศึกษาหรือทำงานวิจัยเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของประเทศไทย สร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการศึกษาในระดับนานาชาติ และ ๒) ส่งเสริมการวิจัยและการศึกษาในระดับนานาชาติ เพิ่มโอกาสในการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างประเทศ โดยมีนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศให้ความสนใจศึกษาและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เกี่ยวกับวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารเพิ่มมากขึ้น

(๑.๙) การเสริมสร้างความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ ในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์ อาทิ การใช้เทคโนโลยีการสแกน ๓ มิติ และการอนุรักษ์ด้วยเทคนิคทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่

(๑.๑๐) เพิ่มโอกาสในการฝึกอบรมและสัมมนาทางวิชาการ ดังนี้ ๑) ส่งเสริมให้เกิดการจัดอบรม สัมมนา และการประชุมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และการจัดการมรดก ซึ่งช่วยพัฒนาความรู้และทักษะของนักศึกษาและบุคลากรในสายงานนี้ และ ๒) เพิ่มโอกาสในการฝึกอบรมและสัมมนาทางวิชาการ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และจัดการมรดกวัฒนธรรม

(๒) ผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นจากการขึ้นทะเบียนวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารเป็นมรดกโลก ดังนี้

(๒.๑) ด้านสังคมและวัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนอาจเปลี่ยนไปจากเดิมจากการขยายตัวและมีความเป็นเมืองมากขึ้น (Urbanization) การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนโดยรอบถูกปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับการท่องเที่ยว อาจส่งผลให้วิถีชีวิตดั้งเดิมที่มีความผูกพันกับวัดต้องเปลี่ยนแปลงไป

(๒.๒) การส่งเสริมการท่องเที่ยว ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด อาจส่งผลกระทบต่อความเปราะบางของโบราณสถาน อาจก่อให้เกิดความเสื่อมหรือความเสียหายต่อโบราณสถานได้

(๒.๓) ด้านเศรษฐกิจ การพึ่งพิงรายได้จากการท่องเที่ยวมากเกินไป อาจทำให้ชุมชนท้องถิ่นขาดความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจ โดยรายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๕ ต่อปี แต่อาจส่งผลกระทบต่อราคาที่ดินและค่าครองชีพที่สูงขึ้น

(๒.๔) การศึกษาและการวิจัย ความเสี่ยงจากการวิจัยที่มุ่งเน้นเพียงคุณค่าทางการท่องเที่ยว โดยละเลยคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดั้งเดิม เกิดการแย่งชิงทรัพยากรและงบประมาณการวิจัยที่มุ่งเน้นเฉพาะมรดกโลก

(๒.๕) สังคมและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนจากการท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นเสี่ยงต่อการสูญเสียอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น พบว่าชุมชนรอบวัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีการปรับตัวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวมากขึ้น

๔.๒ ความคุ้มค่าและประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากข้อมูลการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๑) ความคุ้มค่าด้านเศรษฐกิจ การขึ้นทะเบียนมรดกโลกส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ เช่น ๑) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่าแหล่งมรดกโลกในประเทศไทยสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นประมาณ ร้อยละ ๒๕ - ๓๐ ภายหลังการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ๒) รายได้จากการท่องเที่ยวมีแนวโน้มขยายตัว โดยคาดว่าจะสร้างรายได้เพิ่มขึ้นประมาณ ๕๐๐ - ๗๕๐ ล้านบาทต่อปี และ ๓) การกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น ชุมชนรอบแหล่งมรดกโลกมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ ๓๕ จากธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ เป็นต้น

(๒) ความคุ้มค่าด้านวัฒนธรรม การขึ้นทะเบียนมรดกโลกนำมาซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ดังนี้ ๑) งบประมาณสนับสนุนการอนุรักษ์เพิ่มขึ้นประมาณ ร้อยละ ๔๐ ภายหลังจากได้รับการขึ้นทะเบียนมรดกโลก ๒) การสร้างความตระหนักรู้และความภาคภูมิใจในมรดกวัฒนธรรม โดยประชาชนในพื้นที่มีความผูกพัน และเห็นคุณค่าของแหล่งมรดกเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ ๖๕ ๓) การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศ พบว่ามีโครงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๔๕ ภายหลังการขึ้นทะเบียนมรดกโลก ๔) เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมากขึ้น และ ๕) เกิดความรัก ความภาคภูมิใจ ความสามัคคี และเกิดความตระหนักร่วมกันอนุรักษ์หวงแหนในมรดก

(๓) ความคุ้มค่าด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมสามารถรักษาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวยั่งยืน เช่น การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดระเบียบจำนวนนักท่องเที่ยว การจัดการขยะ เป็นต้น

(๔) ประโยชน์ด้านการศึกษาและการวิจัย การขึ้นทะเบียนวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารเป็นมรดกโลกจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน ทั้งในมิติสิ่งแวดล้อมและการศึกษา ดังนี้ ๑) การพัฒนาองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม พบว่า จำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งมรดกวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๔๓ และ ๒) การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างประเทศ ระบุว่า นักวิชาการต่างประเทศให้ความสนใจศึกษาแหล่งมรดกโลกของไทยเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๘ ซึ่งเป็นโอกาสในการสร้างเครือข่ายทางวิชาการ

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

ไม่มี

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่าการดำเนินการของสำนักงานนโยบายฯ เป็นการปฏิบัติตามขั้นตอนการขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมต่อคณะกรรมการมรดกโลก ตามพันธกรณีที่ประเทศไทยมีอยู่แล้วในฐานะรัฐภาคีสมาชิกอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ จึงไม่มีประเด็นที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับการเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๖.๒ กระทรวงการต่างประเทศ ไม่ขัดข้องต่อการนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมวัดพระมหาธาตุฯ เป็นมรดกโลก โดยเป็นการดำเนินการตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ ที่ไทยเป็นภาคี และเห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศที่ผูกพันกับรัฐบาลไทย จึงควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๔ (๗) ของ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) แต่มีข้อสังเกตว่าในแผนที่ที่ปรากฏในหน้าที่ ๑๔ และ ๑๕ ของ (ร่าง) เอกสารนำเสนอฯ มีการระบุคำว่า “South China Sea” ได้คำว่า “Gulf of Siam” ในขณะที่หน้าที่ ๗๑ ไม่ระบุคำดังกล่าว จึงเห็นควรตัดคำว่า “South China Sea” ในหน้าที่ ๑๔ และ ๑๕ ออกเพื่อความสอดคล้องกัน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕ ทั้งนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการประสานกรมศิลปากรเพื่อดำเนินการตามความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศแล้ว

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙

๘. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๘.๑ เห็นชอบเอกสารนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “ วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช ” เพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก

๘.๒ เห็นชอบให้ประธานกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ลงนามในเอกสารนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม “ วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช ” เพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกต่อศูนย์มรดกโลก กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส

๘.๓ กรณีที่ศูนย์มรดกโลกมีความเห็นต่อความครบถ้วนสมบูรณ์ (Complete) ของเอกสารนำเสนอเป็นมรดกโลก และมีข้อเสนอแนะในการปรับแก้ไขเอกสารโดยไม่กระทบต่อสาระสำคัญของเอกสารนำเสนอฯ โดยหากกรมศิลปากรพิจารณาแล้วไม่กระทบต่อสาระสำคัญของเอกสารนำเสนอฯ ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เห็นควรให้กรมศิลปากรดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเอกสารดังกล่าว ตามความเห็นของศูนย์มรดกโลก โดยพิจารณาร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก่อนนำเสนอเอกสารดังกล่าวต่อคณะอนุกรรมการมรดกโลกทางวัฒนธรรม และคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและนำเสนอเรียนคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ ก่อนจัดส่งให้ศูนย์มรดกโลก ตามรอบการจัดส่งภายในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเดฉิมชัย ศรีอ่อน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ -๕)

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๘๕ (คุณชัย) โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๘๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ thailandworldheritage@onep.go.th